

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 334/2018-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. mája 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa), zo sudcu Ladislava Orosza a sudcu Miroslava Duriša predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Martinom Olosom, Karola Kašjaka 81/1, Rajecké Teplice, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s princípom právnej istoty podľa čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Okresného súdu Žilina sp. zn. 27 C 14/2014 z 25. novembra 2015 a rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 10 Co 230/2016 z 26. januára 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. apríla 2017 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie

svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojení s princípom právnej istoty podľa čl. 1 ods. 1 ústavy rozsudkom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 27 C 14/2014 z 25. novembra 2015 a rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 10 Co 230/2016 z 26. januára 2017.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že okresným súdom bolo pod sp. zn. 27 C 14/2014 vedené konanie o zaplatenie sumy 1 040,97 € s príslušenstvom z titulu dlžného nájomného a úhrad za plnenia poskytnuté s užívaním bytu, a to na základe žaloby podanej sťažovateľom.

Rozsudkom Okresného súdu Žilina sp. zn. 27 C 14/2014 z 25. novembra 2015 (ďalej len „napadnutý rozsudok okresného súdu“) okresný súd zamietol žalobu sťažovateľa v celom rozsahu. Krajský súd v Žiline rozsudkom sp. zn. 10 Co 230/2016 z 26. januára 2017 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“) napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil.

Sťažovateľ v podanej sťažnosti poukazuje na to, že *„Rozhodnutie krajského súdu ako i okresného súdu je priamo v rozpore so znením zákona. Rozsudky oboch konajúcich súdov vykazujú znaky zjavnej jednostrannosti, zmätočnosti až odmietania preukázaných skutočností vyplývajúcich z dôkazov zo súdneho spisu. Krajský a okresný súd v podstate judikovali prelomové rozhodnutie, podľa ktorého nájomca bytu má mať právo na neobmedzenú spotrebu energií v byte, a to za paušálny poplatok – preddavok na služby a energie. Zo žiadneho ustanovenia právneho predpisu ani z judikatúry tento zmätočný a svojvoľný aplikačný záver krajského a okresného súdu vôbec nevyplýva. Je zrejmé, že ide o svojvoľné rozhodnutie, ktoré je v rozpore s dlhoročnou konštantnou rozhodovacou praxou ako i znením zákona. Podľa zákona ako aj konštantnej súdnej praxe je totiž nájomca povinný spolu s nájomným platiť preddavky na služby a energie, ktoré je potrebné aspoň raz ročne vyúčtovať, pričom nájomcovi vznikne buď nedoplatok alebo preplatok – podľa skutočného množstva spotrebovaných energií, čo je plne logické, nakoľko nájomca*

ako i prenajímateľ sa rozhodne nemôžu obohacovať na úkor druhej strany. Konajúce súdy však uzavreli, že žalovaný ako nájomca bytu nemá povinnosť mi uhradiť vzniknuté nedoplatky na energiách a službách spojených s užívaním prenajatého bytu a že mal tak právo na akúkoľvek spotrebu energií. Tento ťažiskový záver je plne iluzórny a absurdný...

Žalovaný v odpore existenciu a výšku mnou vyčíslených nedoplatkov ani nepoprel. V zmluve bola pritom jasne dohodnutá suma 5.000,- Sk ako mesačná záloha (preddavok) na služby a energie. Celkovo mal žalovaný podľa zmluvy platiť 10.000,- Sk mesačne (5.000,- Sk nájomné + 5.000,- Sk zálohy na energie). V prípade nedoplatku na energiách v predchádzajúcich rokoch nájomu žalovaný pritom tieto vždy uhradil (o čom som poskytol listinné dôkazy), po skončení nájomného pomeru však nedoplatok už nechcel uhradiť. V prílohe nájomnej zmluvy je pritom zmluvnými stranami písomne odsúhlasený počiatočný stav meračov energií. Ak by šlo o neobmedzenú spotrebu, žiadny stav meračov by logicky nebol odsúhlasený.

Okresný ako aj krajský súd ďalej plne opomenuli, že pre vznik pohľadávky z titulu nájomného je právne nerozhodné, či nájomca byt reálne užíval, ale dokedy trval nájomný pomer a nájomca tak mal zmluvné užívacie právo k bytu. Oba súdy pritom ani nevedeli v odôvodneniach uviesť, či, kedy, ku akému dátumu a akým spôsobom (dohodou, výpoveďou) sa mal skončiť nájom bytu, t.j. na zásadnú právnu otázku nedali vôbec žiadnu odpoveď a napriek tomu meritórne rozhodli na základe skutočnosti, ku ktorej však nevyslovili žiaden relevantný právny záver. Žalovaný pritom nepreukázal, že by sa nájomný pomer mal skončiť dohodou k 30. 04. 2013, nepredložil o tom žiadnu písomnú dohodu o skončení nájomu, lebo taká dohoda neexistuje. Súdy napokon plne opomenuli aj to, že písomnú zmluvu možno zmeniť alebo zrušiť iba písomne. Celé rozhodovanie konajúcich súdov bolo svojvoľné, v rozpore s viacerými ustanoveniami zákona a vymykajúce sa ustálenej rozhodovacej praxi v zásadných otázkach.“.

Sťažovateľ ďalej cituje viaceré ustanovenia zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov a uvádza, že okresný súd, ako aj krajský súd absolútne opomenuli aj skutočnosť, že „právo na zníženie nájomného z dôvodu úplnej alebo čiastočnej nemožnosti riadne užívať byt“ je potrebné nájomcom vykonať v prekluzívnej lehote 6 mesiacov.

Sťažovateľ v podanej sťažnosti namieta aj rozpor vyslovených skutkových záverov s obsahom spisu v napadnutom konaní, ako aj s čiastkovými zisteniami okresného súdu z jednotlivých vykonaných dôkazov. Tieto rozpory následne konkrétne rozoberá v bode III.3 svojej sťažnosti.

Sťažovateľ, citujúc nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 36/2010, argumentuje porušením práva na spravodlivý proces a uvádza: *„Je tak nesporné, že v predmetnej právnej veci bolo rozsudkom Okresného súdu v Žiline sp. zn. 27 C 14/2014 zo dňa 25. 11. 2015 a rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 10 Co 230/2016 zo dňa 26. 01. 2017, ako v konaní postupom oboch súdov, porušené moje základné právo na súdnu a inú právnu ochranu zaručené podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základné právo na spravodlivý súdny proces zaručené podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. V neposlednom rade bol porušený i princíp právnej istoty podľa čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.“*

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľ žiada, aby ústavný súd vydal nález:

„1. Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], trvale bytom [REDAKOVANÉ] na súdnu a inú právnu ochranu zaručené podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základné právo na spravodlivý súdny proces zaručené podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základné právo vyplývajúce z princípu právnej istoty zaručenom podľa čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Okresného súdu v Žiline sp. zn. 27 C 14/2014 zo dňa 25. 11. 2015 a rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 10 Co 230/2016 zo dňa 26. 01. 2017 porušené bolo.

2. Rozsudok Okresného súdu v Žiline sp. zn. 27 C 14/2014 zo dňa 25. 11. 2015 a rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 10 Co 230/2016 zo dňa 26. 01. 2017 sa zrušuje a vec sa vracia Okresnému súdu v Žiline na ďalšie konanie a rozhodnutie.

3. Okresný súd v Žiline a Krajský súd v Žiline sú povinní uhradiť spoločne a nerozdielne sťažovateľovi [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], trvale bytom [REDAKOVANÉ] do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu trový konania.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Cieľom predbežného prerokovania každého návrhu je rozhodnúť o jeho prijatí na ďalšie konanie alebo o jeho odmietnutí, a teda vylúčení z ďalšieho konania pred ústavným súdom zo zákonom ustanovených dôvodov. Pri predbežnom prerokovaní návrhu takto ústavný súd skúmal, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody,

ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

Zároveň je v súvislosti s namietanými rozsudkami okresného súdu aj krajského súdu potrebné pripomenúť, že ústavný súd nepredstavuje opravnú inštanciu všeobecných súdov (napr. I. ÚS 31/05), a preto nemôže preskúmať rozhodnutia všeobecných súdov, pokiaľ tieto súdy vo svojej činnosti postupujú v súlade s právami na súdnu a inú právnu ochranu zakotvenými v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy. Ingerencia ústavného súdu do výkonu právomoci všeobecného súdu by bola opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou.

Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom

zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

II.1 K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s princípom právnej istoty zakotveným v čl. 1 ods. 1 ústavy napadnutým rozsudkom okresného súdu

Z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd automaticky nezakladá aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tých základných práv alebo slobôd, porušenie ktorých namieta, sa mohol sťažovateľ domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonom upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (m. m. I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy vecí nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh je zrejmé, že napadnutý rozsudok okresného súdu bol predmetom súdneho prieskumu realizovaného krajským súdom na základe podaného odvolania sťažovateľom. Odvolacie konanie bolo skončené napadnutým rozsudkom krajského súdu. Pre rozhodnutie ústavného súdu v časti namietaného porušenia označených práv prvostupňovým rozsudkom okresného súdu je teda podstatné, že existoval „iný súd“, na ktorý poukazuje čl. 127 ods. 1 ústavy. To vylučuje právomoc ústavného súdu na prieskum sťažnosťou prezentovaného porušenia označených práv zaručených ústavou a dohovorom namietaným rozsudkom okresného súdu, a preto bolo potrebné v tejto časti sťažnosť odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

II.2 K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s princípom právnej istoty zakotveným v čl. 1 ods. 1 ústavy napadnutým rozsudkom krajského súdu

Z judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania, je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 32/07).

Súčasťou procesných záruk spravodlivého rozhodnutia je taktiež právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany a z ktorého musí byť bez ohľadu na to, či sa odvolací súd stotožní a inkorporuje odôvodnenie rozhodnutí inštančne nižších súdov, zrejmé, že sa zaoberal a vyjadril k esenciálnym otázkam vzťahujúcim sa na ním prejednávanú vec a neuspokojil sa bez ďalšieho so závermi inštančne nižších súdov [porovnaj napr. Helle v. Fínsko, č. 20772/92, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) z 19. 12. 1997, bod 60; Rajkovič v. Chorvátsko, č. 50943/99, rozhodnutie ESLP o prijateľnosti z 3. 5. 2001, bod 2].

Z argumentácie sťažovateľa v sťažnosti vyplýva, že namieta porušenie svojho práva na spravodlivé súdne konanie z hľadiska nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu v spojitosti s napadnutým rozsudkom okresného súdu, ktoré je podľa názoru sťažovateľa svojvoľné, v rozpore s viacerými ustanoveniami zákona a vymykajúce sa ustálenej rozhodovacej praxi v zásadných otázkach. Sťažovateľ argumentuje skutočnosťou, že *„odôvodnenie prvostupňového rozsudku je arbitrárne, nepresvedčivé a najmä znemožňujúce argumentovať proti dôvodom napadnutého rozhodnutia v rámci riadneho opravného prostriedku – odvolania a konať tak pred súdom. Krajský súd mal pre nedostatočné odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie tento rozsudok zrušiť a nie ho potvrdiť.“*

Sťažovateľ pred ústavným súdom predovšetkým namieta, že krajský súd v napadnutom rozsudku v spojení s rozsudkom okresného súdu *„v podstate judikovali prelomové rozhodnutie“*, podľa ktorého nájomca bytu má mať právo na neobmedzenú spotrebu energií v byte, a to za paušálny poplatok – preddavok na služby a energie, pričom zo žiadneho ustanovenia právneho predpisu ani z judikatúry tento *„zmätočný a aplikačný záver krajského a okresného súdu vôbec nevyplýva“*.

Pri hodnotení napadnutého rozsudku ústavný súd vychádzal z ustáleného právneho názoru, podľa ktorého rozhodnutie súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 320/2012), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania rozhodnutí všeobecných súdov (prvostupňového aj odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (m. m. IV. ÚS 350/09).

Okresný súd v relevantnej časti napadnutého rozsudku k uvedenému uviedol: *„Súd dospel k takému záveru, že v zmluve skutočne v článku IV bod 1 sa uvádza povinnosť nájomcu platiť 10.000,- Sk a v článku IV bod 2 je výslovne uvedené, že v uvedenej sume sú zahrnuté poplatky za služby spojené s užívaním predmetu nájmu ako sú napr. elektrina, voda, plyn a podobne v sume 5.000,- Sk. V zmluve nikde nie je uvedené ako bude*

postupované v prípade vzniku nedoplatku alebo preplatku za služby. Na základe takéhoto jednoznačného ustanovenia zmluvy vyplýva, že všetky platby za elektrinu, vodu, plyn a ďalšie, spolu za služby ktoré sú spojené s užívaním bytu, sú zahrnuté v sume 5.000,- Sk, ktorá je súčasťou celkovej sumy 10.000,- Sk, ktorú má platiť nájomca prenajímateľovi podľa článku IV zmluvy o nájme zo dňa 1. 6. 2006. Na základe tohto navrhovateľovi nevzniklo právo na zaplatenie nedoplatkov, tak ako žiadal v návrhu na začatie konania, a tak aj v tejto časti boli splnené podmienky aby bol návrh zamietnutý.“

Krajský súd vo vzťahu k uvedenej námietke sťažovateľa v relevantnej časti svojho rozsudku uviedol:

„Krajský súd sa plne stotožnil so závermi okresného súdu ohľadom neopodstatnenosti nároku žalobcu na zaplatenie vzniknutých nedoplatkov za energie a služby a v podrobnostiach na ne odkazuje. Preto len stručne konštatuje, že nakoľko medzi sporovými stranami bola uzavretá zmluva, bolo namieste riadiť sa jej ustanoveniami, resp. vôľou zmluvných strán. Táto požiadavka v prípade uvedeného čiastkového nároku znamenala zahrnutie nákladov za energie a služby v paušálnej hodnote 5.000 Sk v rámci mesačných platieb žalovaného za byt vo výške 10.000 Sk. Z dôvodu absencie akejkoľvek zmluvnej úpravy usporiadania preplatkov alebo nedoplatkov za energie a služby nebol žalobca oprávnený uplatňovať si nárok z titulu nedoplatku za energie a služby spojené s užívaním bytu voči žalovanému. Z hľadiska výsledku pre žalobcu (nedoplatok, ktorý musí znášať sám) sa jedná o obsahový nedostatok zmluvy o nájme bytu, za ktorý však nemôže finančne zodpovedať žalovaný. Taktiež hypotetická úvaha o možnosti žalovaného vyprodukovať akékoľvek vysoké nedoplatky ide na ťarchu nedôslednosti žalobcu pri kontraktácii predmetného zmluvného vzťahu.“

Ústavný súd považuje za dôležité zdôrazniť, že nájom bytu ako obligačný právny vzťah pojmovovo predpokladá vytvorenie priestoru pre uplatnenie autonómie vôle a zmluvnej voľnosti strán, ktorému zodpovedá a korešponduje požiadavka rešpektovania prejavenej slobodnej vôle zmluvných strán výslovne z textu listiny o právnom úkone vyplývajúcej, ako aj všeobecne uznávaný princíp záväzkového práva *pacta sunt servanda*.

Ústavný súd konštatuje, že právny záver krajského súdu prezentovaný v napadnutom rozsudku v kontexte napadnutého rozsudku okresného súdu, podľa ktorého sa v danej veci konajúce súdy nestotožnili s námietkou sťažovateľa, nemožno považovať za arbitrárne, pričom právny názor krajského súdu v napadnutom rozsudku možno z pohľadu ústavného súdu hodnotiť ako presvedčivý a ústavne udržateľný.

Pokiaľ sťažovateľ v sťažnosti argumentuje judikatúrou Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 26 Cdo 4836/2007, 28 Cdo 2124/2001 a sp. zn. 26 Cdo 2121/2006, k uvedenému ústavný súd uvádza, že v predmetných rozhodnutiach sa riešila otázka absolútnej neplatnosti zmluvy o nájme bytu pre neurčitost' a nezrozumiteľnosť konkrétneho údaju o výške nájomného a výške platieb za služby spojené s užívaním bytu, resp. neplatnosť zmluvy o nájme pre nerozlíšenie toho, aká časť pripadá na nájomné a aká časť pripadá na úhradu za plnenia spojené s užívaním bytu. Vzhľadom na už uvedené nemožno predmetné rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky aplikovať na sťažovateľom predkladané námietky.

V sťažnosti sťažovateľ namieta opomenutie konajúcich súdov vysporiadať sa s podstatnou námietkou týkajúcou sa prekludovania práva na „*zníženie alebo odpustenie nájomného z dôvodu úplnej alebo čiastočnej nemožnosti riadne užívať byt*“.

Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ dostal odpoveď na túto svoju námietku v bode 21 napadnutého rozsudku krajského súdu, kde sa uvádza: „*Vychádzajúc zo skutkového záveru, že predmetný byt od mája 2013 užíval už svedok [REDAKOVANÉ], ktorý mal so žalobcom uzavretú ústnu nájomnú zmluvu (svedok [REDAKOVANÉ] platil žalobcovi 160 eur mesačne), je zrejmé, že tento byt už nemohol užívať žalovaný, a to bez svojho zavinenia. V zmysle bodu IV ods. 4 zmluvy o nájme bytu preto žalovanému nevznikla povinnosť platiť nájomné a ostatné platby spojené s užívaním predmetného bytu. Pokiaľ si žalobca uplatnil voči žalovanému taký nárok, urobil tak neopodstatnene. Preto okresný súd jeho žalobu (ohľadom tohto čiastkového nároku) správne zamietol. Je namieste dodať, že v danom prípade nebolo povinnosťou žalovaného uplatňovať si nejaký nárok na zľavu alebo odpustenie nájomného, ale šlo o následok priamo vyplývajúci zo zmluvy o nájme bytu,*

bod IV ods. 4, preto je bezpredmetnou argumentácia odvolateľa týkajúca sa preklúzie nároku žalovaného.“

Ústavný súd konštatuje, že aj pokiaľ ide o námietky sťažovateľa podrobne rozpísané v bode III.3 týkajúce sa rozporu vyslovených skutkových záverov a obsahom spisu, ako aj s čiastkovými zisteniami okresného súdu z jednotlivých vykonaných dôkazov, konkrétne pri výsluchu svedka [REDAKOVANÉ] a skutkových zistení týkajúcich sa ukončenia nájomného vzťahu, krajský súd sa neobmedzil len na citovanie alebo parafrázovanie záverov okresného súdu, ale sám učinil závery vo veci sťažovateľa. Sťažovateľovi sa tak dostalo odpovede na ťažiskové otázky rámcujúce vec sťažovateľa, konkrétne krajský súd v napadnutom rozsudku uviedol: *«Vyhodnotením vykonaného dokazovania okresný súd dospel ku správne skutkovému záveru, a to že v období mesiacov máj a jún 2013 už obývala predmetný byt iná osoba – svedok [REDAKOVANÉ], ktorý uviedol, že od mája 2013 už býval v byte sám a platil platby za užívanie bytu priamo žalobcovi.*

19. Neobstoí tvrdenie odvolateľa, že svedok [REDAKOVANÉ] nevedel uviesť konkrétne časové súvislosti a miestne okolnosti. Menovaný uviedol, že v predmetnom byte býval od marca 2013, pričom počas možno dvoch mesiacov/8 týždňov do mája platil pánovi, ktorý ho tam ubytoval po tom, čo sa s ním svedok stretol na inzerát o ubytovaní vo Večerníku. Potom „prišiel navrhovateľ“ a svedok začal platiť 160 eur mesačne jemu. Predmetné vyjadrenie možno na účel preukázania spôsobu užívania predmetného bytu v danom období považovať za dostačujúce. Krajský súd len dodáva, že výsluch svedka [REDAKOVANÉ] navrhol práve odvolateľ – žalobca.

20. Aj keď je pravdou, že svedok [REDAKOVANÉ] nevedel uviesť úplne presný dátum, odkedy býval v byte sám, uvedené je pochopiteľné vzhľadom na časový odstup od skutočností, ktoré boli predmetom výsluchu (užívanie nájomného bytu v období cca polovice roka 2013), do času výpovede (pojednávanie dňa 7. 5. 2015), osobitne, keď svedok [REDAKOVANÉ] nemal uzavretú ani písomnú nájomnú zmluvu. To však nič nemení na závere konštatovanom v bode 19 tohto odôvodnenia...

... Bezpredmetnou je argumentácia odvolateľa, že výpoveď žalovaného bola viacvariantná a klamlivá, keď žalovaný v priebehu konania menil výpoveď ohľadom dôvodu

zániku nájomného vzťahu. Okresný súd totiž uzavrel, že k zániku nájomného vzťahu nedošlo spôsobom, ktorý uvádzal žalovaný (ani spôsobom, ktorý uvádzal žalobca), keďže to žalovaný nepreukázal. V odvolaní je potrebné namietat' skutkové a právne závery napadnutého rozhodnutia, a nie tvrdenia protistrany, ktoré v zmysle napadnutého rozhodnutia ani neboli preukázané.

24. Žalobca si musí byť vedomý toho, že on je tým, kto preukazuje trvanie nájomného vzťahu so žalovaným, a je povinný, pokiaľ chce byť v spore úspešný, toto preukázať. Dôkazom preukazujúcim existenciu nájomného vzťahu pritom bez ďalšieho nemôže byť jednostranná sms-komunikácia žalobcu voči žalovanému bez akejkoľvek odozvy žalovaného. Vzhľadom na vyššie uvedené skutkové závery (bod 21) je irelevantným tvrdenie žalobcu o zániku nájomného vzťahu v dôsledku zaslania listu zo dňa 25. 6. 2013 písomne formou e-mailu na adresu [REDAKOVANÉ].

25. Nad bezprostredne nevyhnutný rámec krajský súd poznamenáva, že uzavretie ústnej nájomnej zmluvy medzi žalobcom ako prenajímateľom a svedkom [REDAKOVANÉ] ako nájomcom, eventuálne samotné platenie za užívanie bytu svedkom [REDAKOVANÉ] žalobcovi po 160 eur mesačne od mája 2013, by mohli nasvedčovať aj záveru, že medzi žalobcom a žalovaným došlo k ukončeniu nájomnej zmluvy ku koncu apríla 2013, ako to uvádzal žalovaný. Záver o ukončení zmluvného vzťahu k 30. 4. 2013 by následne rovnako viedol k zamietnutiu žaloby žalobcu ohľadom čiastkového nároku o zaplatenie nájomného a ostatných platieb spojených s užívaním bytu za obdobie máj a jún 2013.

26. Pokiaľ ide o čiastkový nárok na zaplatenie 100 eur ako nedoplatku za december 2011, okresný súd vychádzal zo záveru, že bola preukázaná jednorazová úhrada 299 eur formou hotovostného vkladu žalovaného, keď v poznámke „potvrdenia“ je výslovne uvedené, že ide o platbu za december 2011. Okresný súd vôbec neuvádzal v napadnutom rozhodnutí – ako to uvádza odvolateľ – že v prípade platby zo dňa 15. 12. 2011 šlo o úhradu nedoplatku za december 2011. Odvolateľ teda namieta záver, ktorý okresný súd ani nevyslovil, z ktorého dôvodu nemohlo byť odvolanie žalobcu ohľadom tohto čiastkového nároku spôsobilé privodiť zmenu alebo zrušenie napadnutého rozhodnutia.

27. Bezpredmetnou bola aj argumentácia odvolateľa ohľadom údajnej jednostrannej zmeny výšky nájomného a ostatných platieb spojených s užívaním bytu žalovaným,

keďže samotný žalobca pri uplatňovaní nárokov v aktuálnom konaní vychádzal z tejto pozmenenej – nižšej výšky...»

Z už citovaného teda vyplýva, že krajský súd dal sťažovateľovi odpoveď aj na ďalšie jeho námietky. Čo sa týka skutkových aj právnych záverov uvedených v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, nemôže podľa názoru ústavného súdu skutočnosť, že sa sťažovateľ nestotožňuje s právnymi a skutkovými závermi krajského súdu, viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a neznamena ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor všeobecných súdov svojím vlastným. O svojevôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu napadnutý rozsudok krajského súdu takéto prvky nevykazuje.

Ústavný súd tak po preskúmaní sťažostnej argumentácie a napadnutého rozsudku krajského súdu dospel k záveru, že odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu spĺňa všetky požiadavky na riadne odôvodnenie rozhodnutia, pretože dáva odpoveď na všetky skutočnosti významné pre rozhodnutie vo veci. Jeho odôvodnenie je zrozumiteľné a vnútorne konzistentné a v dôsledku toho ústavný súd nenachádza dôvod doň zasahovať.

V zmysle ustálenej súdnej praxe ústavného súdu postup súdu v súlade s platným a účinným zákonom nemožno hodnotiť ako porušovanie základných ľudských práv (napr. I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97, II. ÚS 81/00).

Pretože v danom prípade krajský súd ako súd odvolací pri svojom rozhodovaní nevybočil z existujúceho rámca platných a účinných právnych predpisov a preskúmal napadnuté prvostupňové rozhodnutie po právnej i skutkovej stránke a dostatočným spôsobom svoje závery odôvodnil, ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľom uplatnená námietka kvalitatívne nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozsudku je zjavne neopodstatnená, takže nesignalizuje žiadnu možnosť priamej príčinnej súvislosti s namietaným porušením jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa

čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto ústavný súd sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Pokiaľ sťažovateľ namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy, ústavný súd dáva do pozornosti svoju stabilizovanú judikatúru, v ktorej zdôrazňuje, že čl. 1 ods. 1 ústavy má charakter ústavného princípu, ktorý sú povinné rešpektovať všetky orgány verejnej moci pri výklade a uplatňovaní ústavy. Toto ustanovenie ústavy je vždy implicitnou súčasťou rozhodovania ústavného súdu, t. j. aj jeho rozhodovania o porušovaní základných práv a slobôd garantovaných ústavou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a preto ak ústavný súd nedospeje k záveru, že boli porušené základné práva a slobody sťažovateľa, neexistuje ani dôvod na vyslovenie porušenia označeného ustanovenia ústavy (m. m. IV. ÚS 119/07).

Ústavný súd preto aj túto časť sťažnosti pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Nad rámec uvedeného ústavný súd taktiež uvádza, že v prerokúvanej veci nemohol opomenúť ani ďalšiu podstatnú skutočnosť, a to, že sťažnosť smeruje proti výroku napadnutého rozhodnutia, ktorým krajský súd potvrdil napadnutý rozsudok okresného súdu, ktorým okresný súd zamietol žalobu o zaplatenie sumy 1 040,97 € spolu s príslušenstvom. V danom prípade ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 358/08, IV. ÚS 33/2010, IV. ÚS 431/2012, IV. ÚS 72/2013) vyhodnotil predmet súdneho konania tak, že ide o vec nižšej významnosti (o tzv. bagateľnú vec). Vychádzal z toho, že ak Civilný súdny poriadok vylučuje u bagateľných vecí prieskum rozhodnutí vydaných druhostupňovými súdmi v mimoriadnom opravnom konaní (podanie dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku v prípade bagateľných vecí je v zmysle § 422 ods. 1 CSP neprípustné), bolo by proti logike pripustiť, aby ich prieskum bol automaticky posunutý do roviny ústavného súdnictva. Opodstatnenosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v takejto veci prichádza do úvahy iba v prípadoch extrémneho vybočenia zo štandardov, ktoré sú pre postupy zisťovania skutkového základu sporu a pre jeho právne

posúdenie esenciálne. Táto skutočnosť totiž už sama osebe zakladá dôvod na odmietnutie sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenej.

II.3 K namietanému porušeniu práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým rozsudkom okresného súdu

O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti smerujúcej proti zbytočným priet'ahom v súdnom konaní ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktorý vylučuje, aby ten orgán (okresný súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (III. ÚS 263/03, IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, III. ÚS 342/08).

Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môže vyplývať aj z toho, že porušenie uvedených práv sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už v sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy označený všeobecný súd meritórne rozhodol pred jej podaním (II. ÚS 184/06), a preto už k namietanému porušovaniu týchto práv nečinnosťou tohto súdu v čase doručenia sťažnosti nemohlo dochádzať (m. m. II. ÚS 387/06).

Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 73/05).

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie tohto práva ešte mohlo trvať (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Ak v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde), pretože konanie o takej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. I. ÚS 6/03). Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, rozhodnutie o sťažnosti č. 16970/05 z 3. 3. 2009).

Ústavný súd konštatuje, že predmetom predbežného prerokovania sťažnosti je v tejto časti preskúmanie opodstatnenosti tvrdenia sťažovateľa, podľa ktorého napadnutým rozsudkom okresného súdu a napadnutým rozsudkom krajského súdu malo dôjsť k porušeniu jeho práva na prejedanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Z pripojených príloh k sťažnosti považoval ústavný súd za preukázané, že konanie sa v uvedenej veci v merite skončilo napadnutým rozsudkom okresného súdu, ktoré bolo potvrdené napadnutým rozsudkom krajského súdu.

Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že k namietanému porušovaniu v sťažnosti označených práv na uvedenom skutkovom základe v čase podania sťažnosti napadnutým rozsudkom okresného súdu ani napadnutým rozsudkom krajského súdu už nemohlo dochádzať, a preto sťažnosť v súlade s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Nad rámec uvedeného považuje ústavný súd za potrebné uviesť, že vo vzťahu k porušeniu práva na prejedanie veci v primeranej lehote v sťažnosti sťažovateľa,

zastúpeného kvalifikovaným právnym zástupcom, absentuje (v rozpore s požiadavkou § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde) akékoľvek ústavnoprávne relevantné odôvodnenie, pričom uvedené by preto taktiež bolo dôvodom na odmietnutie sťažnosti v tejto časti pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. mája 2018